

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
1	Przekazanie rekomendacji Warszawskiego Panelu Klimatycznego projektantom studium dla Warszawy	Bartosz Rozbiewski, BAiPP	planowanie przestrzenne
2	Opracowanie standardu energetycznego dla Warszawy, czyli wymogu efektywności bazującej na wskaźniku określającym roczne zużycie energii na m2, dotyczącego poszczególnych budynków, np. mieszkalnych lub o innych funkcjach, budowanych przez miasto samodzielnie lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Jako przykład takiego standardu może posłużyć Freiburg, gdzie wynosi on 65kWh na m2.	Bartosz Rozbiewski, BAiPP	zielone standardy
3	Należy sformułować jednoznaczne, wymierne cele dotyczące neutralności klimatycznej w dokumentach strategicznych Warszawy, np. jako uzupełnienie do Strategii Warszawa2030. Cele klimatyczne powinny być czytelne i obowiązujące dla całej społeczności Warszawy (dla urzędników, inwestorów i mieszkańców) Cele klimatyczne powinny być ujęte na poziomie Strategii miasta, a dokumenty niższego rzędu powinny określać, w jaki sposób będą realizowane w różnych obszarach aktywności miasta. Jest bardzo ważne, abyśmy wszyscy rozumieli, do czego dążymy i jaki jest nasz wspólny cel. Cele klimatyczne Miasta powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentów planistycznych, czyli Studium i planach zagospodarowania.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
4	Należy stworzyć warszawski standard zielonego budynku, spójny z miejskimi celami klimatycznymi. Standard powinien być opracowany przez multidyscyplinarny zespół ekspercki. Standard powinien dotyczyć budynków istniejących i nowoprojektowanych, o różnych funkcjach i własności (budynki w zasobie miasta, spółdzielcze i prywatne). Należy określić możliwość aplikacji Standardu do decyzji o warunkach zabudowy (WZZIT), decyzji lokalizacji inwestycji mieszkaniowych (specustawa o ułatwieniach w realizacji inwestycji mieszkaniowych), miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
5	Należy opracować wzorcową Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) zawierającą wymagania proklimatyczne dla inwestycji miejskich.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
6	Należy opracować wzorcowe warunki konkursów architektonicznych, zawierające wymagania proklimatyczne realizujące cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
7	Należy opracować szeroki program edukacyjny podnoszący świadomość społeczności Warszawy na temat przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich. Program edukacyjny może być realizowany przez: -Realizowanie inwestycji pilotażowych -Nagradzanie najlepszych praktyk -System wspierania oddolnych inicjatyw lokalnych	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
8	Należy powołać z multidyscyplinarny zespół ekspercki do opracowania postulatów do zmian legislacyjnych na poziomie krajowym w zakresie co najmniej: zawartości projektu budowlanego, metodologii sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej, przepisów dotyczących decyzji o warunkach zabudowy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
9	Należy wprowadzić do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy zróżnicowanie jakościowe powierzchni biologicznie czynnej (PBC) ze względu na jej bezpośredni wpływ na miejską wyspę ciepła.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	planowanie przestrzenne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
10	Należy podjąć współpracę z gminami otaczającymi Warszawę w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
11	Należy opracować instrumenty zachęt finansowych i merytorycznego wsparcia dla inwestorów i właścicieli nieruchomości, którzy zamierzają realizować zrównoważone inwestycje.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
12	Należy wprowadzić obowiązek stosowania na budynkach miejskich tablicy zawierającej informacje na temat efektywności energetycznej i udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym obiektu.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	budynki
13	Miasto zwiększa udział powierzchni biologicznie czynnej na obszarach zabudowanych o 30% do 2030 roku („odbetonowywanie”)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
14	W opracowywanym SUIKPZ (Studium) zapewnienie równomiernego rozmieszczenia zieleni w Warszawie, tak aby każdy warszawiak w ciągu kwadransa mógł dotrzeć do lasu lub zieleni urządzonej o powierzchni powyżej 2 ha (podobnie jak Ogólnomiejski System Terenów Aktywnych Biologicznie w Gdańsku)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
15	Miasto dąży do osiągnięcia cech miasta zwartej na całym swoim obszarze powierzchni. Całkowite wdrożenie do 2030 roku programu „Centra Lokalne” poprzez realizację 10 pilotażowych centrów lokalnych (poprzedzone partycypacyjnym opracowaniem koncepcji urbanistycznych).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
16	Miasto dąży do ograniczania negatywnych skutków suburbanizacji poprzez naprawę struktury urbanistycznej. Pilotażowo, do 2030 roku w 4 lokalizacjach (wewnątrz miasta, np. Białoleka, Wawer; oraz na granicach miasta we współpracy z gminami ościennymi np. Jabłonna, Wiązowna)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
17	Miasto promuje budowę miejskich tzw.: kwartałów i kształtowanie zwartych pierzei, zamiast osiedli z rozproszonymi budynkami wolnostojącymi i budynków indywidualnych nie stykających się sąsiednimi ścianami (Stykane się budynków ścianami oszczędza ok. 20% energii w stosunku do takiej samej powierzchni kilku budynków wolnostojących).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
18	Miasto realnie koordynuje działania proklimatyczne w planowaniu przestrzennym i innych sferach. Wprowadzenie do 2022 roku procedur climate-proofing, czyli weryfikowania wszystkich istotnych decyzji i dokumentów miasta pod kątem zasad adaptacji Warszawy do zmian klimatu wyrażonych w Strategii adaptacji do zmian klimatu dla m.st. Warszawy do roku 2030 z perspektywą do roku 2050 (w rozdziale 4.1). Urząd Miasta publikuje coroczny raport z realizacji zasad w odniesieniu do polityk miasta i wszystkich istotnych decyzji. Sugerowana komórka odpowiedzialna: Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
19	Miasto jako lider Stowarzyszenia Metropolia Warszawa opracowuje do 2026 roku, wspólnie z gminami tworzącymi metropolię, Strategię adaptacji do zmian klimatu całej metropolii warszawskiej.	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	inne
20	Modelowa, pilotażowa modernizacja domków i rewaloryzacja Osiedla Jazdów z poszanowaniem dotychczasowego charakteru przestrzeni	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
21	Wykorzystanie potencjału promocyjnego i edukacyjnego Osiedla [Jazdów] poprzez prowadzenie przez Urząd Miasta stałego centrum klimatycznego (organizacja pokazów nowych technologii, wydarzeń edukacyjnych, stały punkt informacyjny, debat, dyskusji) na Osiedlu	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
22	(Re)edukacja dla urzędników miejskich i zarządców nieruchomościami prowadzących procesy inwestycyjne w Warszawie, uwspólnienie wiedzy i praktyk pomiędzy miejskimi biurami - silosami	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
23	Nowe pola partycypacji, modele współzarządzania, kontrola obywatelska i społecznościowa odpowiedzialność za przestrzeń - lokalni gospodarze	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
24	Promocja lokalnych partnerstw i spółdzielni energetycznych jako sposób na mitygację oraz sprawiedliwą transformację (udział obywateli w zyskach płynących z transformacji energetycznej)	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	wspólnoty energetyczne
25	Do 2030 roku przykryć 100 tys. miejsc parkingowych panelami fotowoltaicznymi bez wycinania drzew	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii
26	Do 2025 roku dokończyć budowę 32 centrów lokalnych ze środków UE	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii
27	Wszystkie remontowane targowiska wyposażać w pompy ciepła i panele fotowoltaiczne na dachach pawilonów	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
28	Stworzenie miejskiego energetycznego standardu budynków istniejących i nowopowstających - OZE - Zarządzanie energią w budynku z wykorzystaniem inteligentnych narzędzi	Leszek Drogosz, Biuro Infrastruktury	zielone standardy
29	Wdrożenie systemu zarządzania energią we wszystkich miejskich budynkach	Leszek Drogosz, Biuro Infrastruktury	budynki
30	Zaangażować Panel Klimatyczny w Green Climate Action Plan*: kluczowe strategie, cele i inwestycje poddać pod analizę ekspercką, dyskusje Panelu – ważna partycypacja społeczna. *tworzony w Biurze Ochrony Powietrza i Klimatu plan by do roku 2030 zredukować emisje o 40% a do roku 2050 osiągnąć neutralność klimatyczną Koszt: w ramach funkcjonowania Panelu Klimatycznego Czas wykonania: j.w.	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	inne
31	Mapa 100% OZE dla Warszawy: obliczenie potencjału podaży i popytu OZE w Warszawie z osią czasu i ścieżkami rozwoju do 2030 i 2050 roku, kosztami, oszczędnościami (m.in. kosztów zewn.) w tym np.: - Nasłonecznienie - Warunki wietrzne - Potencjał na biomasę suchą - Potencjał na bioodpady i biomasę mokrą - Systemów magazynowania i bilansowania energii Koszt: ok. 1 mln PLN Czas wykonania: 1 rok	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
32	PV na każdym dachu 2030: postawić cel strategiczny by za 10 lat każdy dach z techniczną możliwością miał instalację PV. Działania: - Promocja – edukacja wspólnot i spółdzielni - System wsparcia - kontynuacja - Ustalenie z operatorem systemu dystrybucyjnego mapę rozwoju sieci by umożliwić dynamiczne przyłączenie Koszt: wymaga oszacowania Czas wykonania: 10 lat	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
33	Jedno okienko energetyczne: zatrudnić ekspertów miejskich, którzy pomagaliby w dobieraniu rozwiązań dot. OZE i efektywności energetycznej i pomagali z formalnościami. Koszt: 300 tys PLN/rok Czas wykonania: ciągłe, aż do skutecznej realizacji planu klimatycznego	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
34	Uproszczenie i skrócenie procedury ubiegania się o dotację miejską na ekologiczne źródła energii poprzez: a) Dotacja na wniosek (bez podpisywania umowy) b) Wniosek wysyłany po zrealizowaniu inwestycji	Arnold Rabięga, Krajowy Instytut Energetyki Rozproszonej	odnawialne źródła energii

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
35	Dokonanie kompleksowego audytu OZE wszystkich budynków miejskich w celu dopasowania odpowiedniej technologii, mocy instalacji oraz oszacowania nakładów inwestycyjnych i prognozowanego efektu finansowego, ekologicznego i energetycznego. W oparciu o wyniki przeprowadzonych audytów należy stworzyć harmonogram realizacji inwestycji miejskich w OZE, począwszy od lokalizacji o najbardziej obiecujących efektach finansowych, ekologicznych i energetycznych.	Arnold Rabięga, Krajowy Instytut Energetyki Rozproszonej	odnawialne źródła energii
36	Utworzenie rankingu energochłonności budynków, poczynając od najwyższego wskaźnika zużycia energii na 1m ² pum	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
37	Systematyczne, poczynając od najbardziej energochłonnych budynków, instalowanie ciągłego monitoringu zużycia energii	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
38	Systematyczne, poczynając od najbardziej energochłonnych budynków, przeprowadzenie Audytu Energetycznego	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
39	Głęboka Termomodernizacja (GT) powinna być prowadzona systematycznie, zorganizowana obszarowo zgodnie z strukturą sieci ciepłowniczej, poczynając od budynków o największym wykazanym w Audycie potencjale redukcji zużycia energii. Realizowane w ramach GT inwestycje związane z instalacjami: wentylacji, klimatyzacji, CWU i OZE powinny być realizowane w formule ESCO, by zniwelować ryzyko niezyskania zakładanych efektów i nie powielać, w każdym modernizowanym obiekcie potrzeby budowania służb technicznych zajmujących się eksploatacją i konserwacją złożonych instalacji	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
40	Uruchomienie systemu wsparcia dla właścicieli budynków w uruchomieniu procesu Głębokiej Termomodernizacji, kierując go w pierwszej kolejności do najbardziej energochłonnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
41	Działania informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców domów wielorodzinnych i użytkowników budynków publicznych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
42	Świadectwa charakterystyki energetycznej i tablice informacyjne o aktualnym zużyciu energii umieszczone w widocznych miejscach w budynkach użyteczności publicznej	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
43	Wprowadzenie systemu paszportów energetycznych zawierających plan doprowadzenie budynku do standardu zeroemisyjnego wraz z systemem skutecznych bodźców wymuszających termomodernizację	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
44	Uruchomienie systemu monitoringu jakości powietrza w klasach, poczynając od jednej reprezentatywnej dla danej szkoły klasy	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
45	Uruchomienie inwestycji modernizacji systemu wentylacyjnego szkół, poczynając od tych o najgorszej jakości powietrza i wcześniej termomodernizowanych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
46	Uruchomienie kampanii informacyjno-edukacyjnej o konieczności i metodach redukcji zapotrzebowania na energię w budynkach, w szkołach poczynając od tych, w których rozpoczęto proces GT lub modernizacji wentylacji	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
47	Uruchomienie badania sytuacji mieszkaniowej i potrzeb seniorów	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
48	Identyfikacja potencjału możliwości realizacji budownictwa mieszkaniowego dla seniorów w formie nadbudów i plomb, poczynając od zasobów komunalnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
49	Wsparcie Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych w uruchomieniu inwestycji mieszkaniowych dla seniorów	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
50	Uruchomienie systemu doradztwa w zakresie budownictwa senioralnego dla (inwestorów, projektantów i oddzielnie dla seniorów)	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
51	Dokonanie przeglądu instalacji CWU w budynkach miasta i uruchomienie programy modernizacji armatury poczynając od tych miejsc przez które przewijają się najwięcej użytkowników	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
52	Wykonanie ekspertyzy najlepszych technik zapobiegania Legionellozie i wdrożenie najmniej energochłonnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
53	Przeprowadzenie kampanii informacyjnej oraz wprowadzenie systemu bodźców wymuszających racjonalizację zużycia ciepłej wody użytkowej i sposobów ograniczenia zużycia wody zimnej oraz wykorzystania wody szarej i deszczówki	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
54	Przyjęcie zasady, że planowane inwestycje w nowe budynki dla samorządu będą powstawały na podstawie konkursów, w których podstawowym kryterium wyboru będzie jak najniższy ślad ekologiczny w cyklu ich życia	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	zielone standardy
55	Przeprowadzenie zmian w prawie lokalnym (plany zagospodarowania przestrzennego terenu) wymuszających na inwestorach budowanie budynków o zerowym zapotrzebowaniu na energię nieodnawialną	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	planowanie przestrzenne
56	Uruchomienie miejskiego systemu doradztwa energetycznego dla inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
57	Przeprowadzenie diagnozy zapotrzebowania na energię budynków, których termomodernizacja wymaga zgody konserwatora zabytków	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
58	Wykonanie analizy wpływu polityki konserwatorskiej na zakres termomodernizacji i jej koszty	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
59	Przeprowadzenie procesu wyłączenia lub ograniczania zakresu ochrony konserwatorskiej budynków, których wartość zabytkowa jest niewielka, a szkody środowiskowe, wynikające z niskiego standardu energetycznego, znaczące	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
60	Ustanowienie systemu wsparcia dla ubogich mieszkańców substancji zabytkowych zarówno w zakresie pomocy w przeprowadzeniu dopuszczonych przez konserwatora inwestycji termomodernizacyjnych jak i dopłat do kosztów ogrzewania	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
61	Wyjście z inicjatywą powołania „okrągłego stołu” środowisk eksperckich, w porozumieniu z innymi samorządami oraz Ministerstwami Kultury i Klimatu dla opracowania inicjatywy ustawodawczej w sprawie możliwych przedsięwzięć prowadzonych w budynkach zabytkowych, prowadzących do osiągnięcia neutralności klimatycznych, na których zastosowanie nie musi wyrazić zgody konserwator zabytków, lecz powinien być o nich jedynie informowany	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
62	Analiza wariantowa ogrzewania obejmująca głęboką termomodernizację budynków, obniżenie zapotrzebowania na ciepło, wykorzystanie odnawialnej energii, 100% bezemisyjnych budynków do 2050, harmonogram działań i finansowanie	(S) Bernard Swoczyna, WWF Polska	budynki
63	Kolejny, dłuższy panel dotyczący polityki transportowej - efektywność energetyczna i udział energii odnawialnej w transporcie ma bardzo istotny wpływ na całościową efektywność energetyczną i udział OZE w skali miasta	(S) Bernard Swoczyna, WWF Polska	inne
64	Informowanie o korzyściach obywatelskiej produkcji energii (P) Informowanie o korzyściach, jakie płyną z kolektywnego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, podkreślając nie tylko walory ekologiczne i ekonomiczne tego rozwiązania, ale także wskazując możliwe do rozwiązania problemy społeczne	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
65	Analiza lokalnego potencjału wytwarzania energii OZE Przeprowadzenie analizy lokalnego potencjału wytwarzania energii OZE uwzględniającą też mapę interesariuszy posiadających kwalifikacje przydatne w procesie tworzenia obywatelskich spółdzielni energetycznych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
66	Wyznaczenie infrastruktury publicznej pod spółdzielcze inwestycje w OZE (P) Wyznaczenie infrastruktury publicznej, zwłaszcza dachów budynków użyteczności publicznej, dostępnych do realizacji spółdzielczych inwestycji OZE	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
67	Zmapowanie interesariuszy (np. poprzez stworzenie platformy komunikacyjnej dedykowanej obywatelom) Upoważnienie swoich agencji energetycznych lub innych podmiotów o podobnych kompetencjach do stworzenia platformy komunikacyjnej dedykowanej obywatelom chcącym zaangażować się w projekty związane z produkcją z OZE	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
68	Przeprowadzenie projektu demonstracyjnego Zainicjowanie lub/i wsparcie pierwszego modelowego i demonstracyjnego przedsięwzięcia tego typu	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
69	Gwarancja dostępu do niskooprocentowanych pożyczek, ale przede wszystkim dotacji (P) Zagwarantowanie spółdzielniom energetycznym dostępu do dotacji lub niskooprocentowanych pożyczek, umożliwiających dostęp do usług doradczych oraz wykonanie studiów wykonalności projektów. Takie wsparcie można ustanowić np. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
70	Proces zamówień publicznych jako wsparcie rozwoju spółdzielni energetycznych Wykorzystanie procesu zamówień publicznych do wspierania rozwoju spółdzielni energetycznych. W ogłaszanych przetargach można zastosować wymóg dotyczący minimalnego udziału społecznego w realizowanym projekcie bądź dostarczanej usłudze. Miasto może także preferować kontrakty na dostawę energii do budynków i infrastruktury publicznej od podmiotów zarządzanych przez lokalną społeczność	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
71	Ulgi inwestycyjne i podatkowe Przyznawanie społecznym podmiotom energetycznym ulg inwestycyjnych i podatkowych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
72	Partnerstwo miasta z mieszkańcami-spółdzielcami (np. w formie udziałowca) (P) Wchodzenie w partnerstwo z mieszkańcami-spółdzielcami	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
73	Uruchomienie punktu informacyjnego dedykowanego rozwojowi energetyki obywatelskiej, ze szczególnym uwzględnieniem spółdzielni energetycznych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
74	Przygotowanie sieci doradców/konsultantów (P) Utworzenie sieci indywidualnych doradców/konsultantów, którzy każdorazowo będą w stanie pomóc spółdzielcom	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
75	Opracowanie przez miasto spójnej, całościowej strategii wspierania i wykorzystania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, uwzględniającej kwestie, takie jak: • Analiza przepływów surowcowych na terenie miasta oraz sposobów na maksymalizację wykorzystania ich wartości; • Wspieranie efektywnego używania energii i surowców (ekoprojektowania) za pomocą zamówień publicznych poszerzających popyt na tego typu rozwiązania; • Mapowanie istniejącej infrastruktury napraw i ponownego użycia (w tym rzemieślniczej); • Plan stymulowania popytu na inicjatywy reuse i repair (np. kawiarenki naprawcze, sklepy z używaną odzieżą czy sprzętem, wypożyczalnie sprzętu remontowego); • Wykorzystywanie inicjatyw startupowych oraz innowacji technologicznych dla lokalnej produkcji opartej na zasadach GOZ (np. druk 3D); • Inicjatywy z zakresu samodzielnego/społecznościowego używania bio-odpadów.	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne
76	Poszerzenie zakresu współpracy w obrębie metropolii o kwestie związane z energetyką, odnawialnymi źródłami energii i zrównoważonego rozwoju, takimi jak: • Polityka wspierania lokalnej produkcji i konsumpcji żywności, zmniejszająca zapotrzebowanie na jej transport i integrująca ją z polityką przestrzenną – w tym z zieloną i błękitną infrastrukturą (ogrody działkowe, drzewa owocowe, zamówienia publiczne na posiłki w szkołach premiujące wykorzystanie lokalnych produktów); • Metropolitarna polityka energetyczna, mapująca potencjał poprawy efektywności energetycznej oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii, ich wykorzystywanie do zaspokajania potrzeb całej metropolii, tworząca ramy dla współdziałania w jej obrębie (wspólne zakupy energii, tworzenie klastrów energetycznych); • Rozszerzenie zakresu postulowanej strategii rozwijania gospodarki o obiegu zamkniętym na cały obszar metropolitalny.	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne
77	Integracja społecznych i środowiskowych aspektów zamówień publicznych, realizująca zasady zrównoważonego rozwoju: • Analiza realizowania zrównoważonych zamówień publicznych przez miasta partnerskie Warszawy oraz miasta, należące do sieci w których funkcjonuje (ze szczególnym uwzględnieniem metropolii leżących w Unii Europejskiej); • Opracowanie strategii wykorzystywania zamówień do osiągania celów energetyczno-klimatycznych, takich jak oszczędności na zużyciu energii oświetlenia ulicznego czy zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków; • Powiązanie celów energetycznych z innymi, strategicznymi posunięciami postulowanymi w ramach rekomendacji (np. zasady budowy/rozbiórki budynków uwzględniające kwestie efektywnego wykorzystywania materiałów budowlanych w celu zwiększenia efektywności surowcowej i realizacji zasad gospodarki o obiegu zamkniętym).	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
78	<p>Przyjęcie długofalowego planu zwiększenia efektywności wykorzystywania miejskich dachów, uwzględniającego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapowanie dostępnej przestrzeni dachowej (pozostających w gestii miasta oraz prywatnej); • Opracowanie zestawu dostępnych sposobów zagospodarowania przestrzeni dachowej oraz zasad możliwie szerokiego dostępu mieszkańców do tworzonych w ramach projektu przestrzeni; • Konsultacje społeczne na temat preferowanych form zagospodarowania przestrzeni dachowej, uwzględniające specyfikę i potrzeby lokalnych społeczności (np. większą uwagę na kwestie zielonych dachów czy tworzenia przestrzeni spotkań na obszarach o niewielkiej ilości tego typu przestrzeni); • Zabezpieczenie środków umożliwiających możliwie szeroką skalę projektu; • Rozważenie – w dalszej kolejności – możliwych form wsparcia (organizacyjnego/finansowego) dla osób prywatnych, wspólnot i spółdzielni chcących przystąpić do projektu. 	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	odnawialne źródła energii

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
12	Należy wprowadzić obowiązek stosowania na budynkach miejskich tablicy zawierającej informacje na temat efektywności energetycznej i udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym obiektu.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	budynki
29	Wdrożenie systemu zarządzania energią we wszystkich miejskich budynkach	Leszek Drogosz, Biuro Infrastruktury	budynki
36	Utworzenie rankingu energochłonności budynków, poczynając od najwyższego wskaźnika zużycia energii na 1m ² pum	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
37	Systematyczne, poczynając od najbardziej energochłonnych budynków, instalowanie ciągłego monitoringu zużycia energii	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
38	Systematyczne, poczynając od najbardziej energochłonnych budynków, przeprowadzenie Audytu Energetycznego	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
39	Głęboka Termomodernizacja (GT) powinna być prowadzona systematycznie, zorganizowana obszarowo zgodnie z strukturą sieci ciepłowniczej, poczynając od budynków o największym wykazanym w Audycie potencjale redukcji zużycia energii. Realizowane w ramach GT inwestycje związane z instalacjami: wentylacji, klimatyzacji, CWU i OZE powinny być realizowane w formule ESCO, by zniwelować ryzyko niezyskania zakładanych efektów i nie powielać, w każdym modernizowanym obiekcie potrzeby budowania służb technicznych zajmujących się eksploatacją i konserwacją złożonych instalacji	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
40	Uruchomienie systemu wsparcia dla właścicieli budynków w uruchomieniu procesu Głębokiej Termomodernizacji, kierując go w pierwszej kolejności do najbardziej energochłonnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
42	Świadectwa charakterystyki energetycznej i tablice informacyjne o aktualnym zużyciu energii umieszczone w widocznych miejscach w budynkach użyteczności publicznej	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
43	Wprowadzenie systemu paszportów energetycznych zawierających plan doprowadzenie budynku do standardu zeroemisyjnego wraz z systemem skutecznych bodźców wymuszających termomodernizację	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
44	Uruchomienie systemu monitoringu jakości powietrza w klasach, poczynając od jednej reprezentatywnej dla danej szkoły klasy	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
45	Uruchomienie inwestycji modernizacji systemu wentylacyjnego szkół, poczynając od tych o najgorszej jakości powietrza i wcześniej termomodernizowanych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
47	Uruchomienie badania sytuacji mieszkaniowej i potrzeb seniorów	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
48	Identyfikacja potencjału możliwości realizacji budownictwa mieszkaniowego dla seniorów w formie nadbudów i plomb, poczynając od zasobów komunalnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
49	Wsparcie Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych w uruchomieniu inwestycji mieszkaniowych dla seniorów	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
50	Uruchomienie systemu doradztwa w zakresie budownictwa senioralnego dla (inwestorów, projektantów i oddzielnie dla seniorów)	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
51	Dokonanie przeglądu instalacji CWU w budynkach miasta i uruchomienie programy modernizacji armatury poczynając od tych miejsc przez które przewija się najwięcej użytkowników	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
52	Wykonanie ekspertyzy najlepszych technik zapobiegania Legionellozie i wdrożenie najmniej energochłonnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
53	Przeprowadzenie kampanii informacyjnej oraz wprowadzenie systemu bodźców wymuszających racjonalizację zużycia ciepłej wody użytkowej i sposobów ograniczenia zużycia wody zimnej oraz wykorzystania wody szarej i deszczówki	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
56	Uruchomienie miejskiego systemu doradztwa energetycznego dla inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
57	Przeprowadzenie diagnozy zapotrzebowania na energię budynków, których termomodernizacja wymaga zgody konserwatora zabytków	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
58	Wykonanie analizy wpływu polityki konserwatorskiej na zakres termomodernizacji i jej koszty	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
59	Przeprowadzenie procesu wyłączania lub ograniczania zakresu ochrony konserwatorskiej budynków, których wartość zabytkowa jest niewielka, a szkody środowiskowe, wynikające z niskiego standardu energetycznego, znaczące	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
60	Ustanowienie systemu wsparcia dla ubogich mieszkańców substancji zabytkowych zarówno w zakresie pomocy w przeprowadzeniu dopuszczonych przez konserwatora inwestycji termomodernizacyjnych jak i dopłat do kosztów ogrzewania	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	budynki
62	Analiza wariantowa ogrzewania obejmująca głęboką termomodernizację budynków, obniżenie zapotrzebowania na ciepło, wykorzystanie odnawialnej energii, 100% bezemisyjnych budynków do 2050, harmonogram działań i finansowanie	(S) Bernard Swoczyna, WWF Polska	budynki

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
1	Przekazanie rekomendacji Warszawskiego Panelu Klimatycznego projektantom studium dla Warszawy	Bartosz Rozbiewski, BAIPP	planowanie przestrzenne
9	Należy wprowadzić do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy zróżnicowanie jakościowe powierzchni biologicznie czynnej (PBC) ze względu na jej bezpośredni wpływ na miejską wyspę ciepła.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	planowanie przestrzenne
13	Miasto zwiększa udział powierzchni biologicznie czynnej na obszarach zabudowanych o 30% do 2030 roku („odbetonowywanie”)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
14	W opracowywanym SUIKPZ (Studium) zapewnienie równomiernego rozmieszczenia zieleni w Warszawie, tak aby każdy warszawiak w ciągu kwadransa mógł dotrzeć do lasu lub zieleni urządzonej o powierzchni powyżej 2 ha (podobnie jak Ogólnomiejski System Terenów Aktywnych Biologicznie w Gdańsku)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
15	Miasto dąży do osiągnięcia cech miasta zwartej na całym swoim obszarze powierzchni. Całkowite wdrożenie do 2030 roku programu „Centra Lokalne” poprzez realizację 10 pilotażowych centrów lokalnych (poprzedzone partycypacyjnym opracowaniem koncepcji urbanistycznych).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
16	Miasto dąży do ograniczania negatywnych skutków suburbanizacji poprzez naprawę struktury urbanistycznej. Pilotażowo, do 2030 roku w 4 lokalizacjach (wewnątrz miasta, np. Białołęka, Wawer; oraz na granicach miasta we współpracy z gminami ościennymi np. Jabłonna, Wiązowna)	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
17	Miasto promuje budowę miejskich tzw.: kwartałów i kształtowanie zwartych pierzei, zamiast osiedli z rozproszonymi budynkami wolnostojącymi i budynków indywidualnych nie stykających się sąsiednimi ścianami (Stykanie się budynków ścianami oszczędza ok. 20% energii w stosunku do takiej samej powierzchni kilku budynków wolnostojących).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
18	Miasto realnie koordynuje działania proklimatyczne w planowaniu przestrzennym i innych sferach. Wprowadzenie do 2022 roku procedur climate-proofing, czyli weryfikowania wszystkich istotnych decyzji i dokumentów miasta pod kątem zasad adaptacji Warszawy do zmian klimatu wyrażonych w Strategii adaptacji do zmian klimatu dla m.st. Warszawy do roku 2030 z perspektywą do roku 2050 (w rozdziale 4.1). Urząd Miasta publikuje coroczny raport z realizacji zasad w odniesieniu do polityk miasta i wszystkich istotnych decyzji. Sugerowana komórka odpowiedzialna: Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej).	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	planowanie przestrzenne
55	Przeprowadzenie zmian w prawie lokalnym (plany zagospodarowania przestrzennego terenu) wymuszających na inwestorach budowanie budynków o zerowym zapotrzebowaniu na energię nieodnawialną	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	planowanie przestrzenne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
2	Opracowanie standardu energetycznego dla Warszawy, czyli wymogu efektywności bazującej na wskaźniku określającym roczne zużycie energii na m2, dotyczącego poszczególnych budynków, np. mieszkalnych lub o innych funkcjach, budowanych przez miasto samodzielnie lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Jako przykład takiego standardu może posłużyć Freiburg, gdzie wynosi on 65kWh na m2.	Bartosz Rozbiewski, BAiPP	zielone standardy
4	Należy stworzyć warszawski standard zielonego budynku, spójny z miejskimi celami klimatycznymi. Standard powinien być opracowany przez multidyscyplinarny zespół ekspercki. Standard powinien dotyczyć budynków istniejących i nowoprojektowanych, o różnych funkcjach i własności (budynki w zasobie miasta, spółdzielcze i prywatne). Należy określić możliwość aplikacji Standardu do decyzji o warunkach zabudowy (WZZIT), decyzji lokalizacji inwestycji mieszkaniowych (specustawa o ułatwieniach w realizacji inwestycji mieszkaniowych), miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
5	Należy opracować wzorcową Specyfikację Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) zawierającą wymagania proklimatyczne dla inwestycji miejskich.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
6	Należy opracować wzorcowe warunki konkursów architektonicznych, zawierające wymagania proklimatyczne realizujące cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
11	Należy opracować instrumenty zachęt finansowych i merytorycznego wsparcia dla inwestorów i właścicieli nieruchomości, którzy zamierzają realizować zrównoważone inwestycje.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	zielone standardy
28	Stworzenie miejskiego energetycznego standardu budynków istniejących i nowopowstałych - OZE - Zarządzanie energią w budynku z wykorzystaniem inteligentnych narzędzi	Leszek Drogosz, Biuro Infrastruktury	zielone standardy
54	Przyjęcie zasady, że planowane inwestycje w nowe budynki dla samorządu będą powstawały na podstawie konkursów, w których podstawowym kryterium wyboru będzie jak najniższy ślad ekologiczny w cyklu ich życia	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	zielone standardy

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
25	Do 2030 roku przykryć 100 tys. miejsc parkingowych panelami fotowoltaicznymi bez wycinania drzew	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii
26	Do 2025 roku dokończyć budowę 32 centrów lokalnych ze środków UE	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii
27	Wszystkie remontowane targowiska wyposażać w pompy ciepła i panele fotowoltaiczne na dachach pawilonów	(S) Zielone Mazowsze	odnawialne źródła energii
31	Mapa 100% OZE dla Warszawy: obliczenie potencjału podaży i popytu OZE w Warszawie z osią czasu i ścieżkami rozwoju do 2030 i 2050 roku, kosztami, oszczędnościami (m.in. kosztów zewn.) w tym np.: - Nasłonecznienie - Warunki wietrzne - Potencjał na biomasę suchą - Potencjał na bioodpady i biomasę mokrą - Systemów magazynowania i bilansowania energii Koszt: ok. 1 mln PLN Czas wykonania: 1 rok	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
32	PV na każdym dachu 2030: postawić cel strategiczny by za 10 lat każdy dach z techniczną możliwością miał instalację PV. Działania: - Promocja – edukacja wspólnot i spółdzielni - System wsparcia - kontynuacja - Ustalenie z operatorem systemu dystrybucyjnego mapę rozwoju sieci by umożliwić dynamiczne przyłączenie Koszt: wymaga oszacowania Czas wykonania: 10 lat	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
33	Jedno okienko energetyczne: zatrudnić ekspertów miejskich, którzy pomagaliby w dobieraniu rozwiązań dot. OZE i efektywności energetycznej i pomagali z formalnościami. Koszt: 300 tys PLN/rok Czas wykonania: ciągłe, aż do skutecznej realizacji planu klimatycznego	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	odnawialne źródła energii
34	Uproszczenie i skrócenie procedury ubiegania się o dotację miejską na ekologiczne źródła energii poprzez: a) Dotacja na wniosek (bez podpisywania umowy) b) Wniosek wysyłany po zrealizowaniu inwestycji	Arnold Rabięga, Krajowy Instytut Energetyki Rozproszonej	odnawialne źródła energii
35	Dokonanie kompleksowego audytu OZE wszystkich budynków miejskich w celu dopasowania odpowiedniej technologii, mocy instalacji oraz oszacowania nakładów inwestycyjnych i prognozowanego efektu finansowego, ekologicznego i energetycznego. W oparciu o wyniki przeprowadzonych audytów należy stworzyć harmonogram realizacji inwestycji miejskich w OZE, począwszy od lokalizacji o najbardziej obiecujących efektach finansowych, ekologicznych i energetycznych.	Arnold Rabięga, Krajowy Instytut Energetyki Rozproszonej	odnawialne źródła energii

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
78	<p>Przyjęcie długofalowego planu zwiększenia efektywności wykorzystywania miejskich dachów, uwzględniającego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapowanie dostępnej przestrzeni dachowej (pozostających w gestii miasta oraz prywatnej); • Opracowanie zestawu dostępnych sposobów zagospodarowania przestrzeni dachowej oraz zasad możliwie szerokiego dostępu mieszkańców do tworzonych w ramach projektu przestrzeni; • Konsultacje społeczne na temat preferowanych form zagospodarowania przestrzeni dachowej, uwzględniające specyfikę i potrzeby lokalnych społeczności (np. większą uwagę na kwestie zielonych dachów czy tworzenia przestrzeni spotkań na obszarach o niewielkiej ilości tego typu przestrzeni); • Zabezpieczenie środków umożliwiających możliwie szeroką skalę projektu; • Rozważenie – w dalszej kolejności – możliwych form wsparcia (organizacyjnego/finansowego) dla osób prywatnych, wspólnot i spółdzielni chcących przystąpić do projektu. 	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	odnawialne źródła energii

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
24	Promocja lokalnych partnerstw i spółdzielni energetycznych jako sposób na mitygację oraz sprawiedliwą transformację (udział obywateli w zyskach płynących z transformacji energetycznej)	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	wspólnoty energetyczne
64	Informowanie o korzyściach obywatelskiej produkcji energii (P) Informowanie o korzyściach, jakie płyną z kolektywnego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, podkreślając nie tylko walory ekologiczne i ekonomiczne tego rozwiązania, ale także wskazując możliwe do rozwiązania problemy społeczne	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
65	Analiza lokalnego potencjału wytwarzania energii OZE Przeprowadzenie analizy lokalnego potencjału wytwarzania energii OZE uwzględniającą też mapę interesariuszy posiadających kwalifikacje przydatne w procesie tworzenia obywatelskich spółdzielni energetycznych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
66	Wyznaczenie infrastruktury publicznej pod spółdzielcze inwestycje w OZE (P) Wyznaczenie infrastruktury publicznej, zwłaszcza dachów budynków użyteczności publicznej, dostępnych do realizacji spółdzielczych inwestycji OZE	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
67	Zmapowanie interesariuszy (np. poprzez stworzenie platformy komunikacyjnej dedykowanej obywatelom) Upoważnienie swoich agencji energetycznych lub innych podmiotów o podobnych kompetencjach do stworzenia platformy komunikacyjnej dedykowanej obywatelom chcącym zaangażować się w projekty związane z produkcją z OZE	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
68	Przeprowadzenie projektu demonstracyjnego Zainicjowanie lub/i wsparcie pierwszego modelowego i demonstracyjnego przedsięwzięcia tego typu	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
69	Gwarancja dostępu do niskooprocentowanych pożyczek, ale przede wszystkim dotacji (P) Zagwarantowanie spółdzielniom energetycznym dostępu do dotacji lub niskooprocentowanych pożyczek, umożliwiających dostęp do usług doradczych oraz wykonanie studiów wykonalności projektów. Takie wsparcie można ustanowić np. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
70	Proces zamówień publicznych jako wsparcie rozwoju spółdzielni energetycznych Wykorzystanie procesu zamówień publicznych do wspierania rozwoju spółdzielni energetycznych. W ogłaszanych przetargach można zastosować wymóg dotyczący minimalnego udziału społecznego w realizowanym projekcie bądź dostarczanej usłudze. Miasto może także preferować kontrakty na dostawę energii do budynków i infrastruktury publicznej od podmiotów zarządzanych przez lokalną społeczność	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
71	Ulgi inwestycyjne i podatkowe Przyznawanie społecznym podmiotom energetycznym ulg inwestycyjnych i podatkowych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
72	Partnerstwo miasta z mieszkańcami-spółdzielcami (np. w formie udziałowca) (P) Wchodzenie w partnerstwo z mieszkańcami-spółdzielcami	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
73	Uruchomienie punktu informacyjnego dedykowanego rozwojowi energetyki obywatelskiej, ze szczególnym uwzględnieniem spółdzielni energetycznych	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne
74	Przygotowanie sieci doradców/konsultantów (P) Utworzenie sieci indywidualnych doradców/konsultantów, którzy każdorazowo będą w stanie pomóc spółdzielcom	(S) Joanna Krawczyk i Maciej Wereszczyński, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	wspólnoty energetyczne

Lp.	Rekomendacja	Autor(ka)	ogólna kategoria
3	Należy sformułować jednoznaczne, wymierne cele dotyczące neutralności klimatycznej w dokumentach strategicznych Warszawy, np. jako uzupełnienie do Strategii Warszawa2030. Cele klimatyczne powinny być czytelne i obowiązujące dla całej społeczności Warszawy (dla urzędników, inwestorów i mieszkańców) Cele klimatyczne powinny być ujęte na poziomie Strategii miasta, a dokumenty niższego rzędu powinny określać, w jaki sposób będą realizowane w różnych obszarach aktywności miasta. Jest bardzo ważne, abyśmy wszyscy rozumieli, do czego dążymy i jaki jest nasz wspólny cel. Cele klimatyczne Miasta powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentów planistycznych, czyli Studium i planach zagospodarowania.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
7	Należy opracować szeroki program edukacyjny podnoszący świadomość społeczności Warszawy na temat przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich. Program edukacyjny może być realizowany przez: -Realizowanie inwestycji pilotażowych -Nagradzanie najlepszych praktyk -System wspierania oddolnych inicjatyw lokalnych	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
8	Należy powołać z multidyscyplinarny zespół ekspercki do opracowania postulatów do zmian legislacyjnych na poziomie krajowym w zakresie co najmniej: zawartości projektu budowlanego, metodologii sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej, przepisów dotyczących decyzji o warunkach zabudowy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
10	Należy podjąć współpracę z gminami otaczającymi Warszawę w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza.	Justyna Biernacka, Piotr Jurkiewicz, SARP	inne
19	Miasto jako lider Stowarzyszenia Metropolia Warszawa opracowuje do 2026 roku, wspólnie z gminami tworzącymi metropolię, Strategię adaptacji do zmian klimatu całej metropolii warszawskiej.	Andrzej Brzozowy, Projekty Miejskie	inne
20	Modelowa, pilotażowa modernizacja domków i rewaloryzacja Osiedla Jazdów z poszanowaniem dotychczasowego charakteru przestrzeni	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
21	Wykorzystanie potencjału promocyjnego i edukacyjnego Osiedla [Jazdów] poprzez prowadzenie przez Urząd Miasta stałego centrum klimatycznego (organizacja pokazów nowych technologii, wydarzeń edukacyjnych, stały punkt informacyjny, debat, dyskusji) na Osiedlu	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
22	(Re)edukacja dla urzędników miejskich i zarządców nieruchomościami prowadzących procesy inwestycyjne w Warszawie, uwspólnienie wiedzy i praktyk pomiędzy miejskimi biurami - silosami	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne
23	Nowe pola partycypacji, modele współzarządzania, kontrola obywatelska i społecznościowa odpowiedzialność za przestrzeń - lokalni gospodarze	(S) Partnerstwo Osiedle Jazdów	inne

30	<p>Zaangażować Panel Klimatyczny w Green Climate Action Plan*: kluczowe strategie, cele i inwestycje poddać pod analizę ekspercką, dyskusje Panelu – ważna partycypacja społeczna.</p> <p>*tworzony w Biurze Ochrony Powietrza i Klimatu plan by do roku 2030 zredukować emisje o 40% a do roku 2050 osiągnąć neutralność klimatyczną</p> <p>Koszt: w ramach funkcjonowania Panelu Klimatycznego Czas wykonania: j.w.</p>	Tobiasz Adamczewski, Forum Energii	inne
41	Działania informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców domów wielorodzinnych i użytkowników budynków publicznych	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
46	Uruchomienie kampanii informacyjno-edukacyjnej o konieczności i metodach redukcji zapotrzebowania na energię w budynkach, w szkołach poczynając od tych, w których rozpoczęto proces GT lub modernizacji wentylacji	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
61	Wyjście z inicjatywą powołania „okrągłego stołu” środowisk eksperckich, w porozumieniu z innymi samorządami oraz Ministerstwami Kultury i Klimatu dla opracowania inicjatywy ustawodawczej w sprawie możliwych przedsięwzięć prowadzonych w budynkach zabytkowych, prowadzących do osiągnięcia neutralności klimatycznych, na których zastosowanie nie musi wyrazić zgody konserwator zabytków, lecz powinien być o nich jedynie informowany	Ludomir Duda, Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii	inne
63	Kolejny, dłuższy panel dotyczący polityki transportowej - efektywność energetyczna i udział energii odnawialnej w transporcie ma bardzo istotny wpływ na całościową efektywność energetyczną i udział OZE w skali miasta	(S) Bernard Swoczyna, WWF Polska	inne
75	Opracowanie przez miasto spójnej, całościowej strategii wspierania i wykorzystania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, uwzględniającej kwestie, takie jak: • Analiza przepływów surowcowych na terenie miasta oraz sposobów na maksymalizację wykorzystania ich wartości; • Wspieranie efektywnego używania energii i surowców (ekoprojektowania) za pomocą zamówień publicznych poszerzających popyt na tego typu rozwiązania; • Mapowanie istniejącej infrastruktury napraw i ponownego użycia (w tym rzemieślniczej); • Plan stymulowania popytu na inicjatywy reuse i repair (np. kawiarenki naprawcze, sklepy z używaną odzieżą czy sprzętem, wypożyczalnie sprzętu remontowego); • Wykorzystywanie inicjatyw startupowych oraz innowacji technologicznych dla lokalnej produkcji opartej na zasadach GOZ (np. druk 3D); • Inicjatywy z zakresu samodzielnego/społecznościowego używania bio-odpadów.	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne
76	Poszerzenie zakresu współpracy w obrębie metropolii o kwestie związane z energetyką, odnawialnymi źródłami energii i zrównoważonego rozwoju, takimi jak: • Polityka wspierania lokalnej produkcji i konsumpcji żywności, zmniejszająca zapotrzebowanie na jej transport i integrująca ją z polityką przestrzenną – w tym z zieloną i błękitną infrastrukturą (ogrody działkowe, drzewa owocowe, zamówienia publiczne na posiłki w szkołach premiujące wykorzystanie lokalnych produktów); • Metropolitarna polityka energetyczna, mapująca potencjał poprawy efektywności energetycznej oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii, ich wykorzystywanie do zaspokajania potrzeb całej metropolii, tworząca ramy dla współdziałania w jej obrębie (wspólne zakupy energii, tworzenie klastrów energetycznych); • Rozszerzenie zakresu postulowanej strategii rozwijania gospodarki o obiegu zamkniętym na cały obszar metropolitarny.	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne

77	Integracja społecznych i środowiskowych aspektów zamówień publicznych, realizująca zasady zrównoważonego rozwoju: • Analiza realizowania zrównoważonych zamówień publicznych przez miasta partnerskie Warszawy oraz miasta, należące do sieci w których funkcjonuje (ze szczególnym uwzględnieniem metropolii leżących w Unii Europejskiej); • Opracowanie strategii wykorzystywania zamówień do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych, takich jak oszczędności na zużyciu energii oświetlenia ulicznego czy zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków; • Powiązanie celów energetycznych z innymi, strategicznymi posunięciami postulowanymi w ramach rekomendacji (np. zasady budowy/rozbiórki budynków uwzględniające kwestie efektywnego wykorzystywania materiałów budowlanych w celu zwiększenia efektywności surowcowej i realizacji zasad gospodarki o obiegu zamkniętym).	(S) Centrum UNEP/GRID-Warszawa	inne
----	---	--------------------------------	------